

סילבוס

- שם הקורס :** ראשית צמיחת גאולת מצרים מתוך ספר "שמות"
שם המרצה : הרב מיכאל טוביאנו
תיאור הקורס : הרצאה תוך לימוד הפסוקים בצרוף מקורות אחרים רלוונטיים
היקף הקורס : שנתי
מס' ש"ש : 1

מטרות:

1. למוד ספר שמות והכרה עם המושגים הבסיסיים של הספר
2. הכרות עם המרכיבים המרכזיים שך תהליך הגאולה
3. נסיון לערוך השוואה עם מודלים שונים של גאולה המוזכרים במקרא- ימי שיבת ציון והגאולה העתידית המוזכרת בנביאים.

ראשי פרקים:

1. ההתבוללות והאנטישמיות ומה שביניהם
2. האם לכל גאולה, המנהיג שלה? ומה דמותו
3. פעולותיו של המנהיג ניתוח והפקת מסקנות
4. קבלתו של המנהיג ע"י הסובבים אותו וע"י המנוגדים לו
5. "ואלה שמות בני ישראל" (א', א'). השם המספר
6. "ותמלא הארץ אותם" (א', ז') התבוללות ושנאת הגוים לישראל
7. ותראן המילדות את ה' (א', יז') יראת ה' מה פירושה.
8. מדוע ישבו בני"י דוקא במצרים. נספח לפרק א'
9. "וילך איש מבית לוי ויקח את בת לוי" (ב', א') הופעת משה רבינו במציאות
10. "ויהי לה לבן ותקרא שמו מושה" (ב', י') משה היה צריך לגדול בבית פרעה
11. המשך היחידה הקודמת- משה והמשיח ומה שביניהם
12. "...ויגדל משה ויצא אל אחיו" (ב', יא') "נושא בעול חברו" כסימן לגדלות
13. "...ויך את המצרי ויטמנהו בחול" (ב', יב') ראשית המאבק בין ישראל למצרים
14. "...והנה שני אנשים עברים נצים". (ב', יג') משה רבינו ומעלתו
15. ויתן את ציפורה ביתו (ב', כא') זיווגו.

16. ויהי בימים הרבים ההם ... וימת מלך מצרים (ב', כג') הגילוי מתוך ההעלם
17. "ותעל שועתם מן העבודה" (ב', כג') תשובת הלב קודמת לתשובת המעשה
18. "ויזכור ה' את בריתו... וירא ה' את בני"י..." (ב', כה') מידת הרחמים האלוקית
19. "ומשה היה רועה את הצאן" (ג', א') מצאן יתרו אל צאן ה'
20. "וירא והנה הסנה בוער" (ג', ב') חמש בחינות בסנה. דרך פירושו של המהר"ל
21. "וארד להצילו ולהעלותו מן הארץ ההיא" (ג', ח') הבשורה
22. "מי אנוכי כי אלך אל פרעה" (ג', יא') מידת הענווה של משה
23. "ואמרו לי מה שמו" (ג', יג') השם של משה לעומת השם שלנו
24. "ויחר אף ה' במשה" (ג', יד') מידת החסד לעומת מידת הגבורה אצל ה'
25. "שלח ידך ואחוז בזנבו" (ג', יט') מה פשר הסימן
26. "ואמר משה... לא איש דברים אנוכי; מי שם פה לאיש" (ד', י') מעלתו של משה רבינו
27. "לך שוב מצרים... מתו כל האנשים המבקשים רעתך" (ד', יט') החזרה למצרים
28. "וירכבם על החמור" (ד', כ') אברהם א', משה רבינו, המשיח והחמור שלהם
29. "ויפגשו... וישק לו" (ד', כז') אחריות גמורה מתוך הכרת ההפכים
30. "ויאמן העם ויקרא וישתחו" (ד', כז') אמונת העם לעומת אמונת הזקנים
31. "ויאמר פרעה מי ה' אשר אשמע בקולו". (ה', י') הכפירה, הע"ז, המפגש עם פרעה
32. המשך הסוגיה הקודמת
33. "ויפגעו את משה ואת אהרון" (ה', כ') שוב דתן ואבירם
34. "למה הרעתה לעם הזה" (ה', כב') בדמיך חיי
35. "עתה תראה אשר אעשה לפרעה" (ו', א') שלב נוסף בתהליך הגאולה

ביבליוגרפיה:

המטרה היא להכיר את עיקרי מפרשי המקרא ראשונים כאחרונים.

1. רש"י
2. המדרשים השונים ההלכתיים וההגדיים
3. רמב"ן- רבנו בחיי- רד"ק חזקוני, ספורנו
4. אור החיים הקדוש- צרור המור- שני לוחות הברית
5. נצי"ב, משך חכמה, מלבי"ם, הרב הירש
6. גדולי המוסר מבית מדרשו של ר' ישראל מסלנט
7. שפת אמת, שם משמואל, פרי צדיק
8. שחות הרב צ"י, טל חרמון